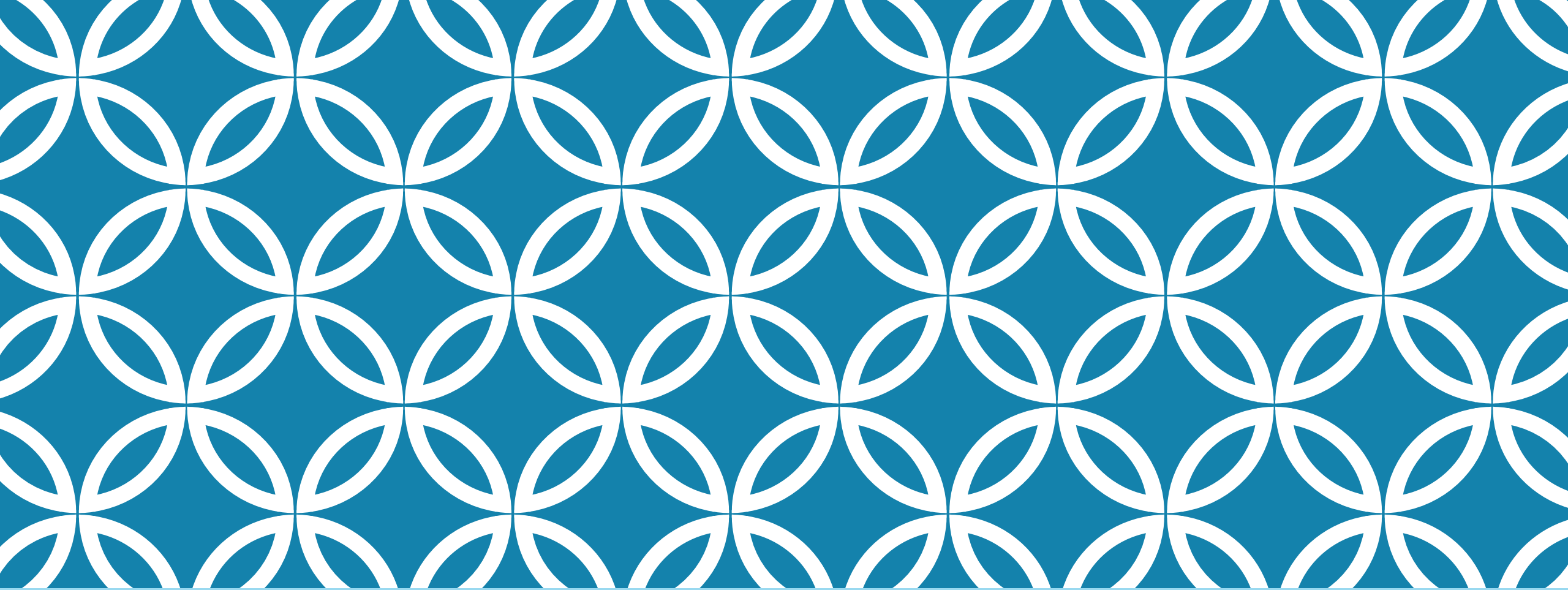

חלק שלישי - התערבויות פסיכולוגיות

חסמים פסיכולוגיים
לפתרון סכסוכים

הרצאה לתלמידי תיכון "היובל", הרצליה | יוסי חסון – המרכז הבינתחומי הרצליה | 22.12.2015

התפוז...

מאפייני ההתערבויות

- התערבויות ספציפיות ומדויקות
- מעוגנות בתיאוריה פסיכולוגית
- קצרות ולא פולשניות
- משפיעות על תהליכים פסיכולוגיים ספציפיים
- משמשות בסביבה של "העולם האמיתי" (ולא רק במעבדה)

התערבויות

חשיפה למידע

חשיפה לקבוצת החוץ

חשיפה למנגנונים בקבוצת הפנים

חשיפה למידע

ומסרים הנוגעים לקונפליקט

חשיפה למידע

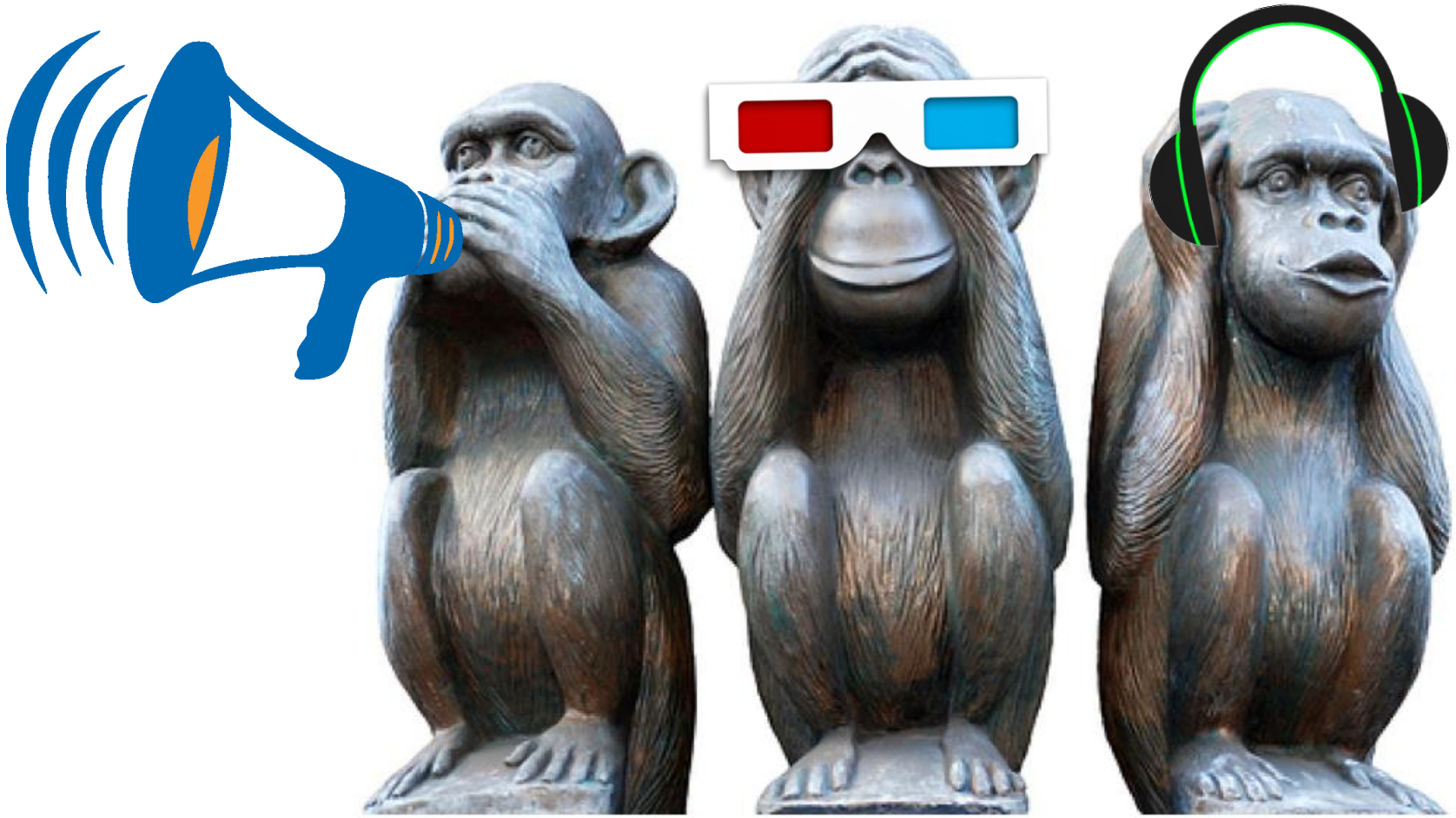

איזה סימן אתם רואים במרכז המסך?

"כולנו סובלים מהטיות תפיסתיות"- מודעות לריאליזם נאיבי

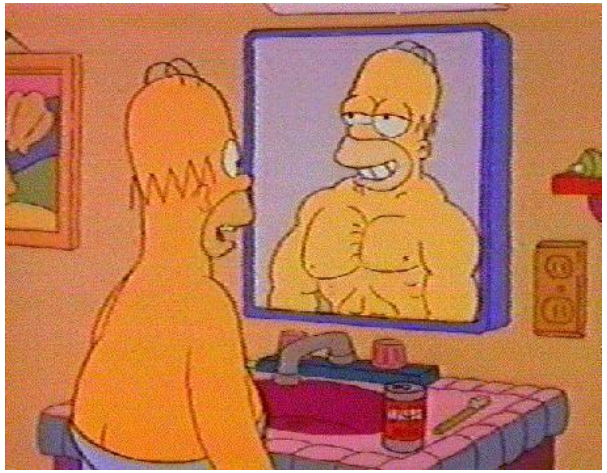

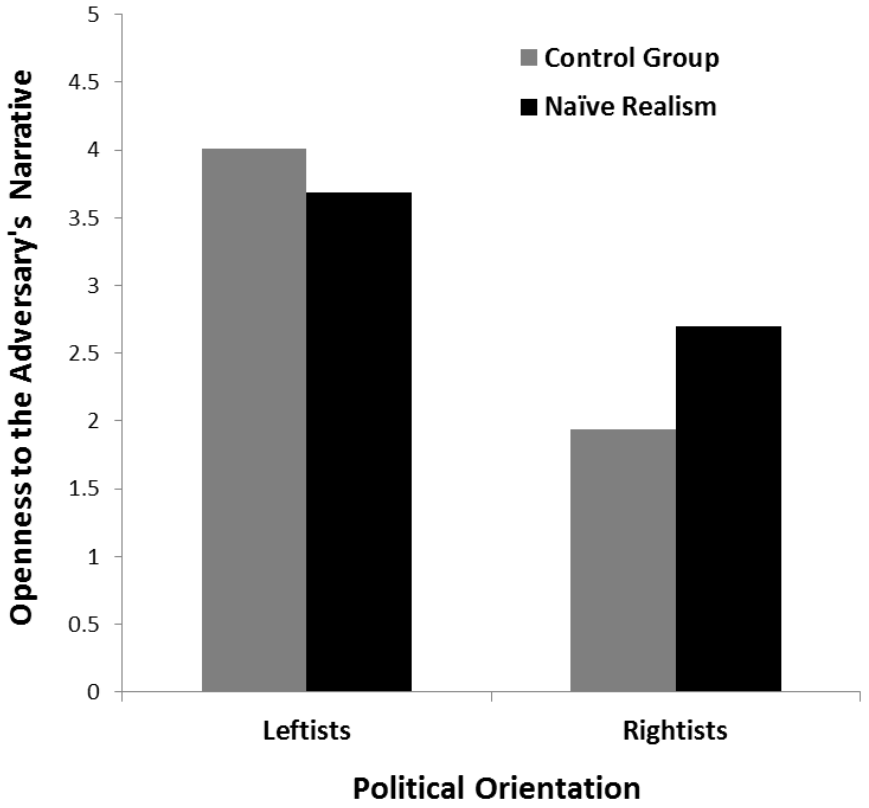

Nasie, M., Halperin, E., Bar-Tal, D., Pliskin, R., & Nahhas, E. (under review). Overcoming the barrier of narrative adherence in conflicts through awareness to the psychological bias of naïve realism.

האם ניתן להשתפר במתמטיקה???

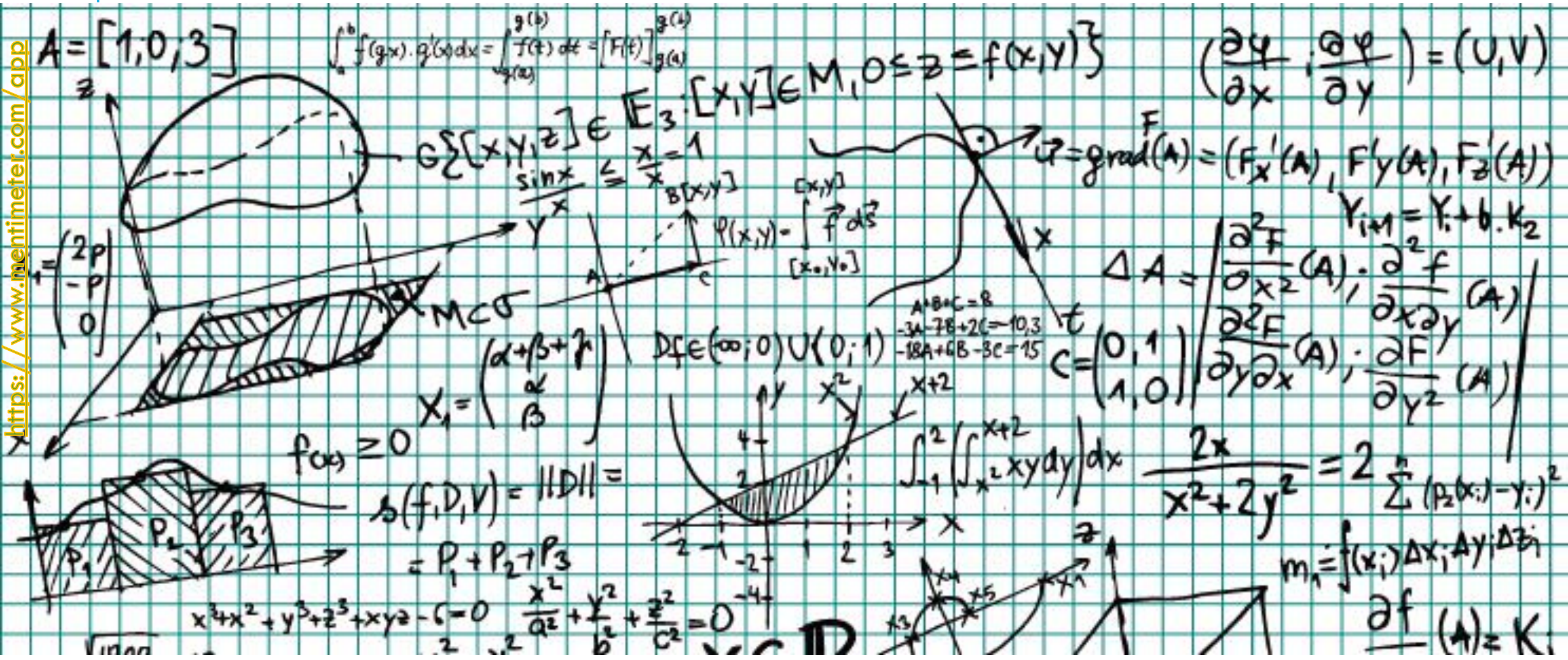

"דברים יכולים להשתנות"
תיאוריות סמויות (IMPLICIT THEORY)

תיאוריות לפיהן הדברים ניתנים לשינוי ⟷ תיאוריות לפיהן הדברים מקובעים

התערבויות העוסקות בתיאוריות סמויות

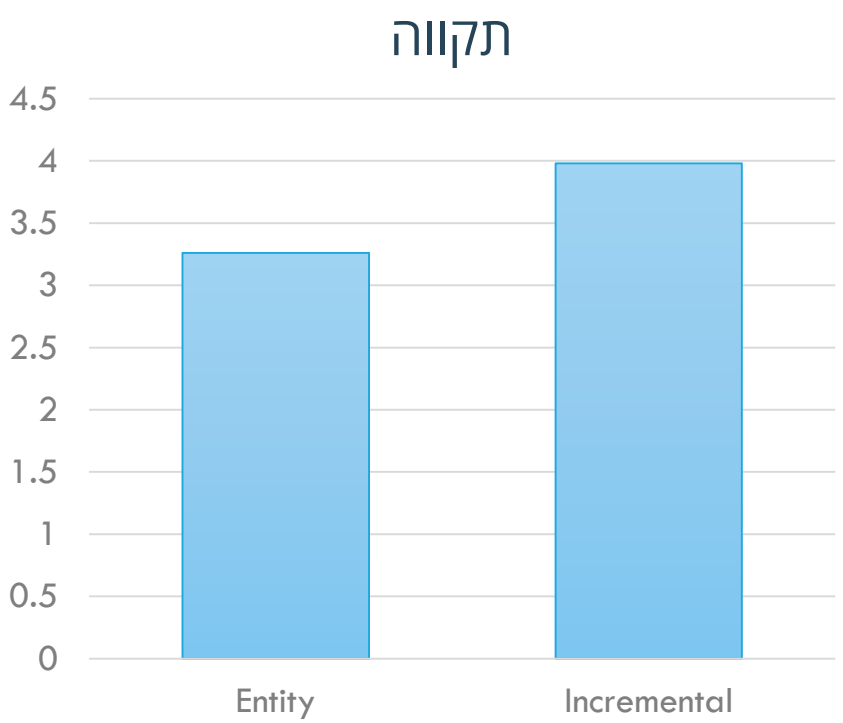

חשיפה לקבוצת החוץ

מגע אמיתי או מדומיין עם קבוצת החוץ

ורגשות בין-קבוצתיים

רגשות קבוצתיים

אסטרטגיות וויסות רגשי

הערכה מחדש (כעס ואמפתיה)

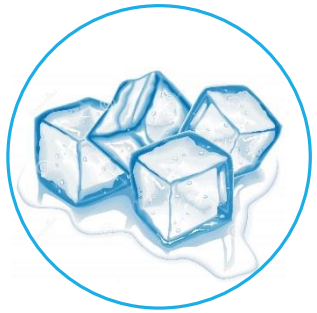

הערכה מחדש (אמפתיה)

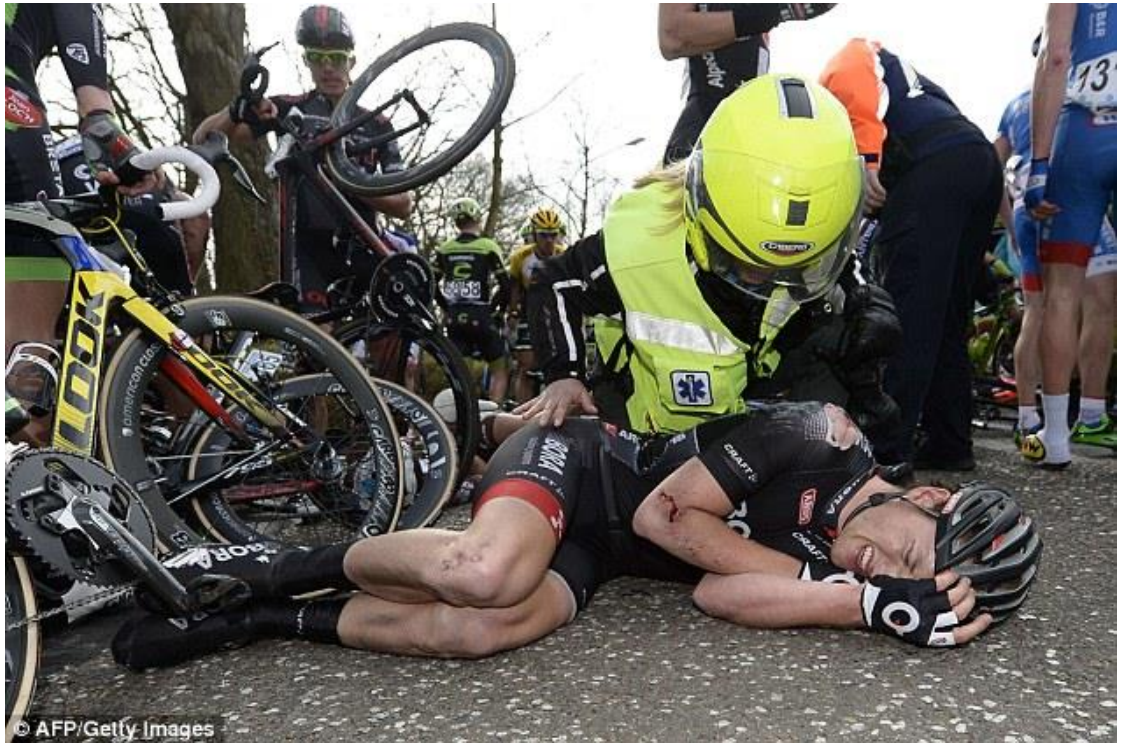

מודל תיווך (5 חודשים לאחר אימון הערכה מחדש)

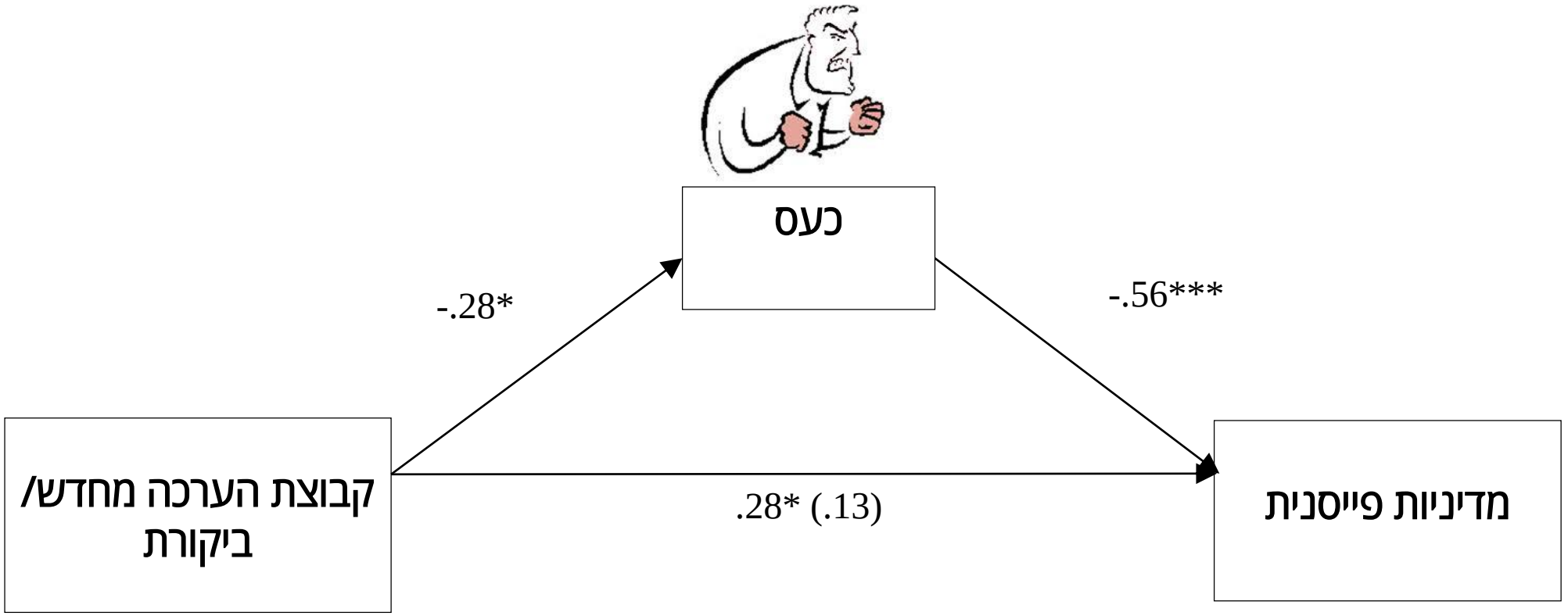

CI using bootstrapping with 5000 iterations estimated to lie between .01 and .57, with 95% confidence

האם כעס הוא תמיד מכשול בפני יישוב סכסוכים?

לא!

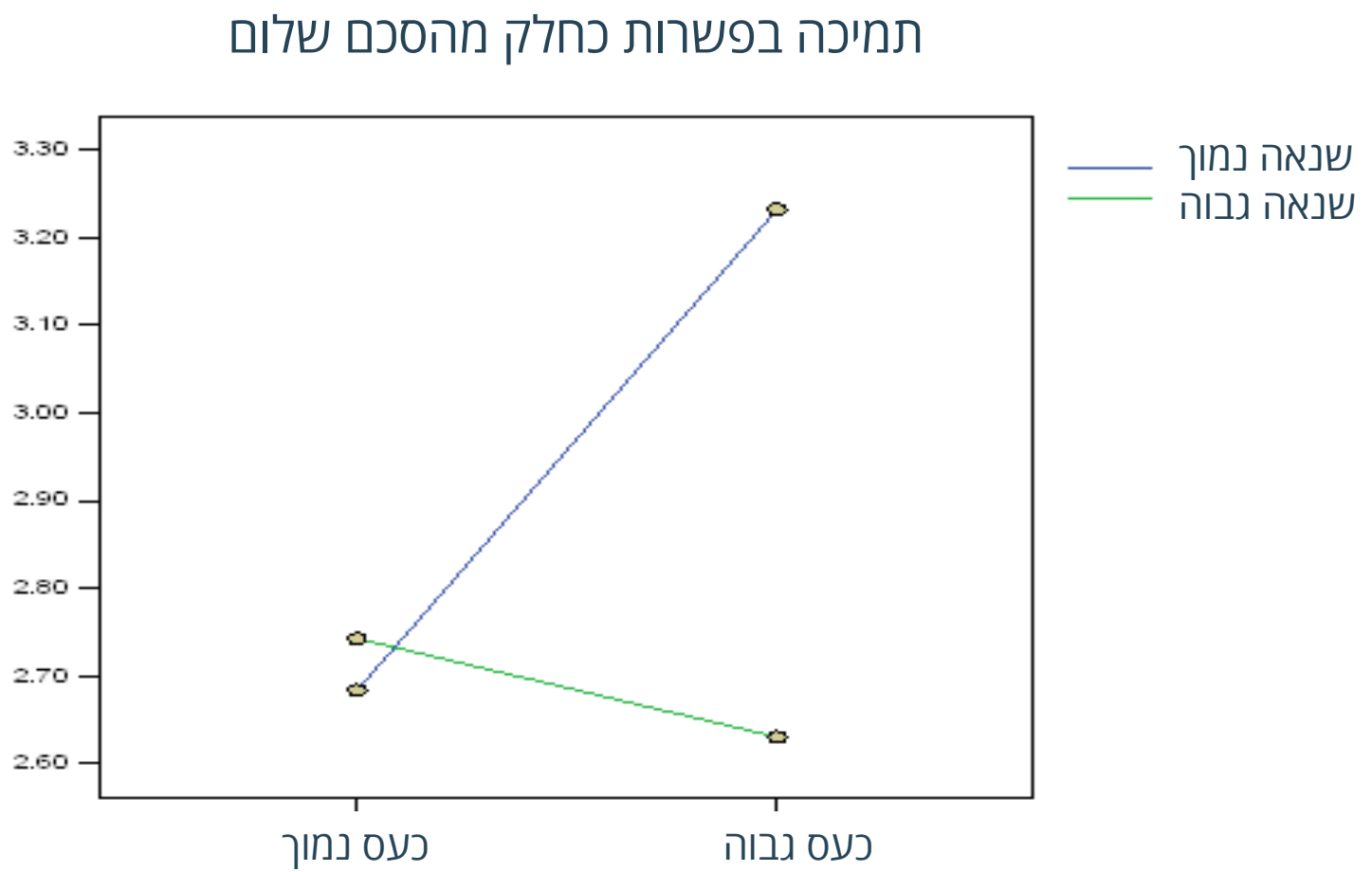

הכוח שבביקורת על קבוצת הפנים

דו"ח שכלל / לא כלל ביקורת מצד מקור פלסטיני רשמי כלפי קבוצת הפנים שלו

פתיחות לנקודת המבט של קבוצת החוץ

1. הפצת נקודת המבט הפלסטינית על הקונפליקט בקרב הציבור הישראלי
2. היכרות עם נקודת המבט הפלסטינית באמצעות הספרות והקולנוע
3. מפגש עם פלסטינאים והיכרות עם נקודת מבטם באופן אישי

Saguy, T & Halperin, E (2014). Exposure to outgroup members criticizing their own group facilitates intergroup openness. Personality and Social Psychology Bulletin. 40 (6), 791-802.

תוצאות – יצירת פתיחות בקרב חברי קבוצת החוץ

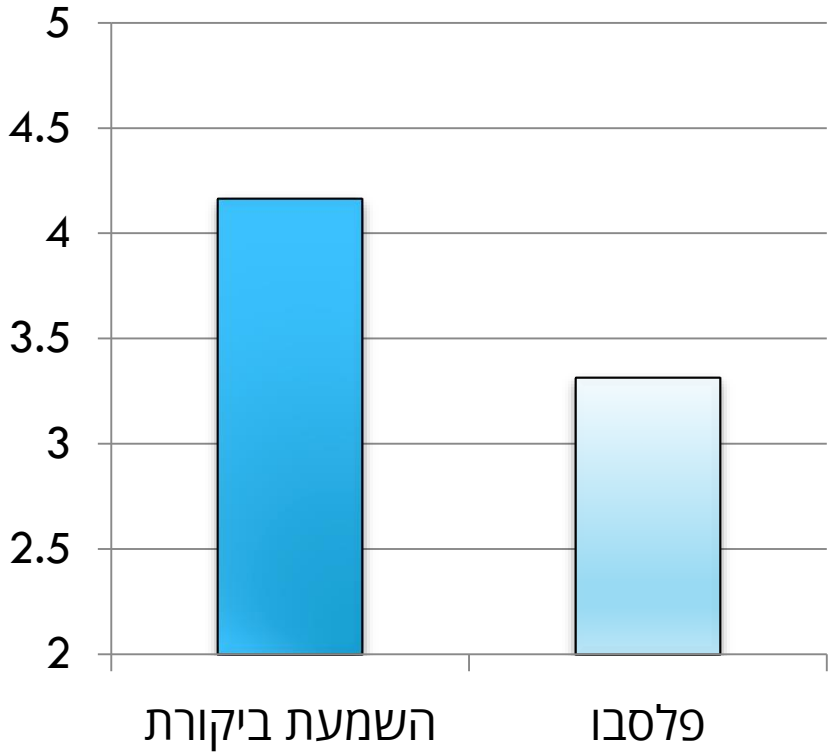

ביקורת שאינה קשורה בסכסוך=
ביקורת על חוסר השקעה בחינוך

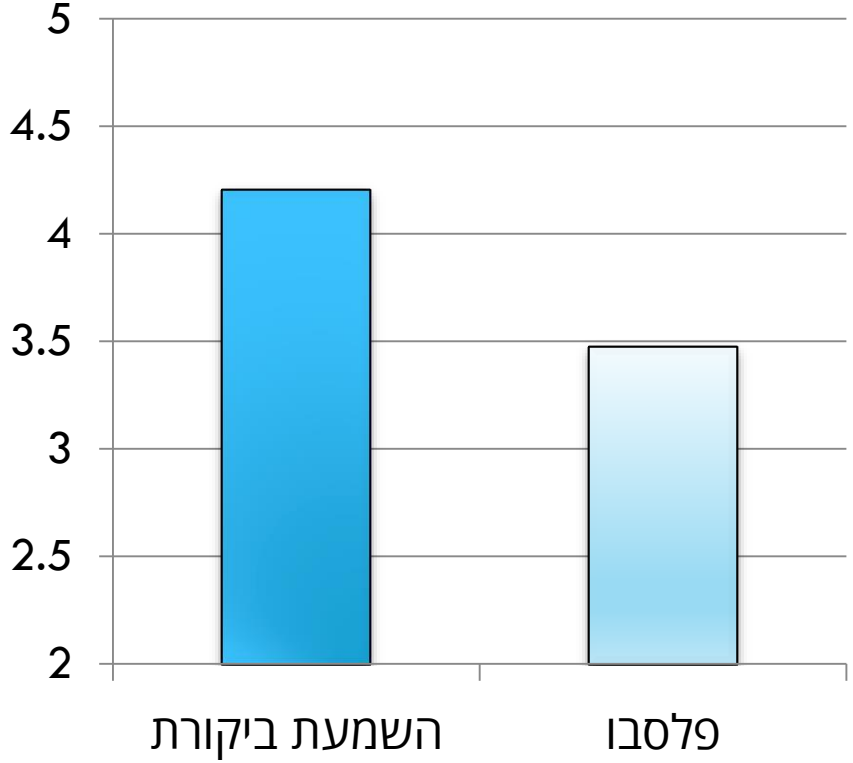

ביקורת הקשורה בסכסוך=
ביקורת על שימוש באלימות כנגד ישראל

משחק הדיקטטור...

מודל מבוסס צרכים ליישוב סכסוכים

קרבן (הקבוצה החלשה)=

איום על סטאטוס ותחושת כוח

>> צורך לשיקום תחושת הכוח

הפוגע (הקבוצה החזקה)=

איום לתפיסה המוסרית וקבלה חברתית

>> צורך לשחזר את התדמית המוסרית

Shnabel, N., & Nadler, A. (2008). A needs-based model of reconciliation: Satisfying the differential emotional needs of victim and perpetrator as a key to promoting reconciliation. Journal of Personality and Social Psychology, 94, 116-132.

תיאוריית המגע

מגע בין קבוצות מפחית רגשות שליליים בין קבוצות

האירוניה של ההרמוניה:
מגע יכול להנמיך את התפיסה של קבוצת הקרבן את חוסר הצדק ואת המוטיבציה של קבוצה זו לפעול לשינוי חברתי

Heartbeat-מפגש מוסיקאלי של נוער ישראלי ופלסטיני

תכנית במוזיאון התנכי המלמדת ילדים יהודים ופלסטינים על מורשתם המשותפת

קרקס ישראלי- לימודים משותפים של ישראלים ופלסטיניים

מרכז פרס לשלום
יהודים וערבים משחקים כדורגל

חשיפה למנגנונים הפועלים בקבוצת הפנים

השינוי מתחיל מבפנים

מודעות לסיוע בין קבוצתי
(סיוע של קבוצת הפנים לקבוצת החוץ)

קריאת דו"ח המזכיר/ שאינו מזכיר רופאים ישראלים המתנדבים לטפל בילדים פלסטינאים

רה-הומניזציה?

Saguy, T., Szekeres, H., Nouri, R., Goldenberg, A., Doron, G., Dovidio, J. F., & Halperin, E. (in prep). Awareness of Intergroup Help Can Rehumanize the Outgroup.

תוצאות

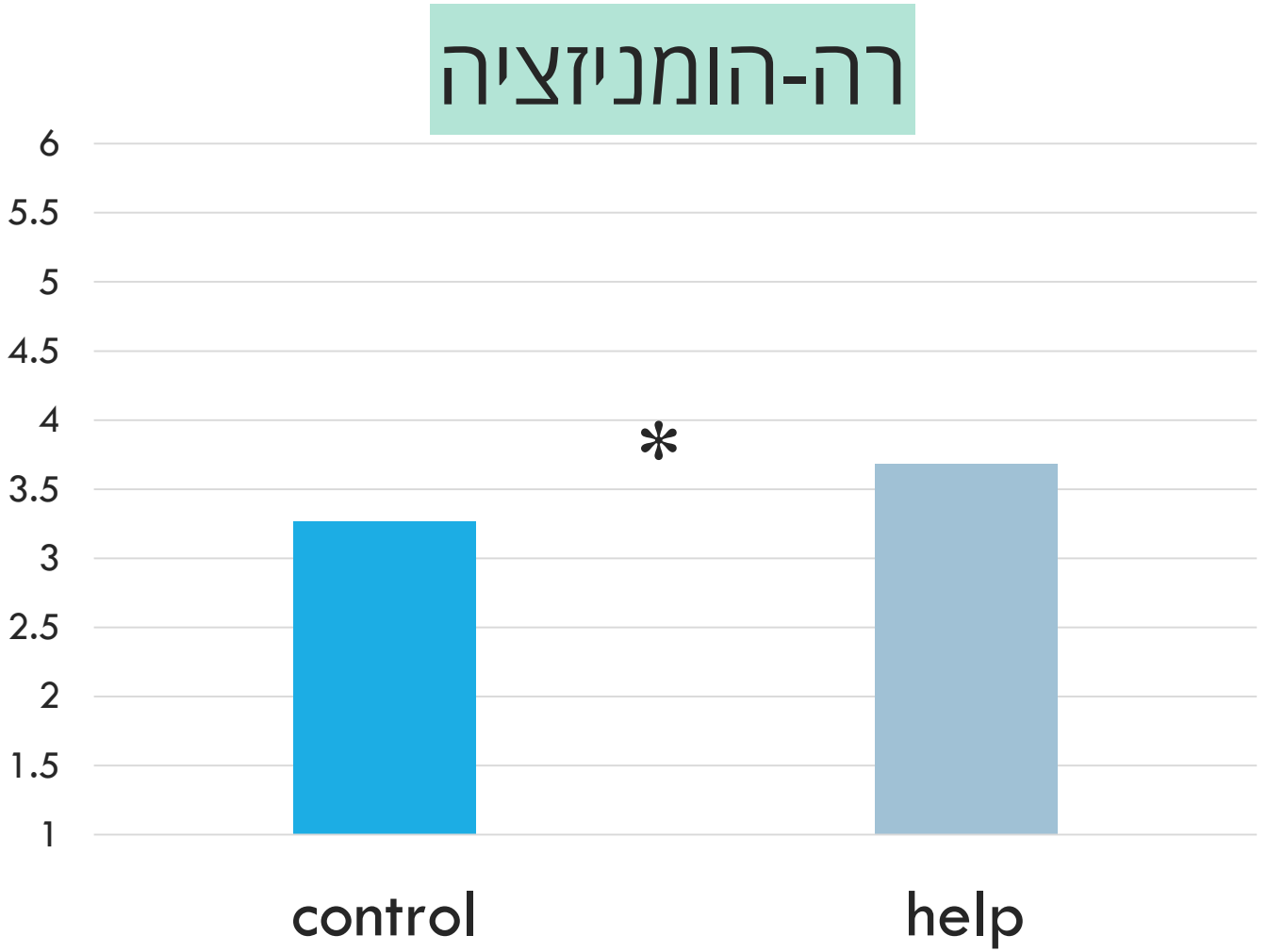

אישור עצמי (SELF-AFFIRMATION)

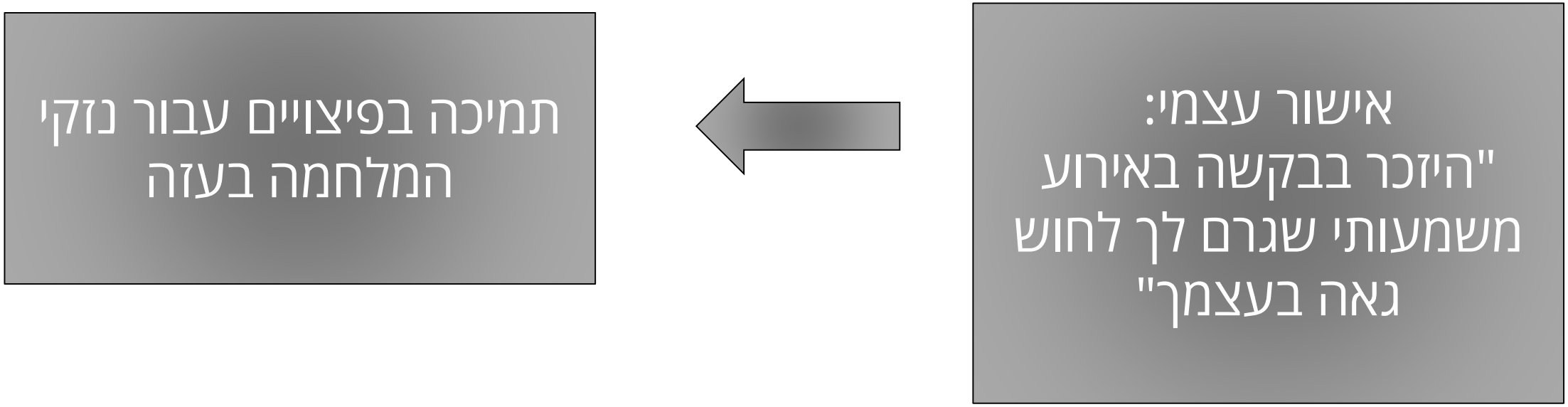

Čehajić-Clancy, S., Effron, D. A., Halperin, E., Liberman, V., & Ross, L. D. (2011). Affirmation, acknowledgment of in-group responsibility, group-based guilt, and support for reparative measures. *Journal of personality and social psychology*, *101*(2), 256.

תוצאות

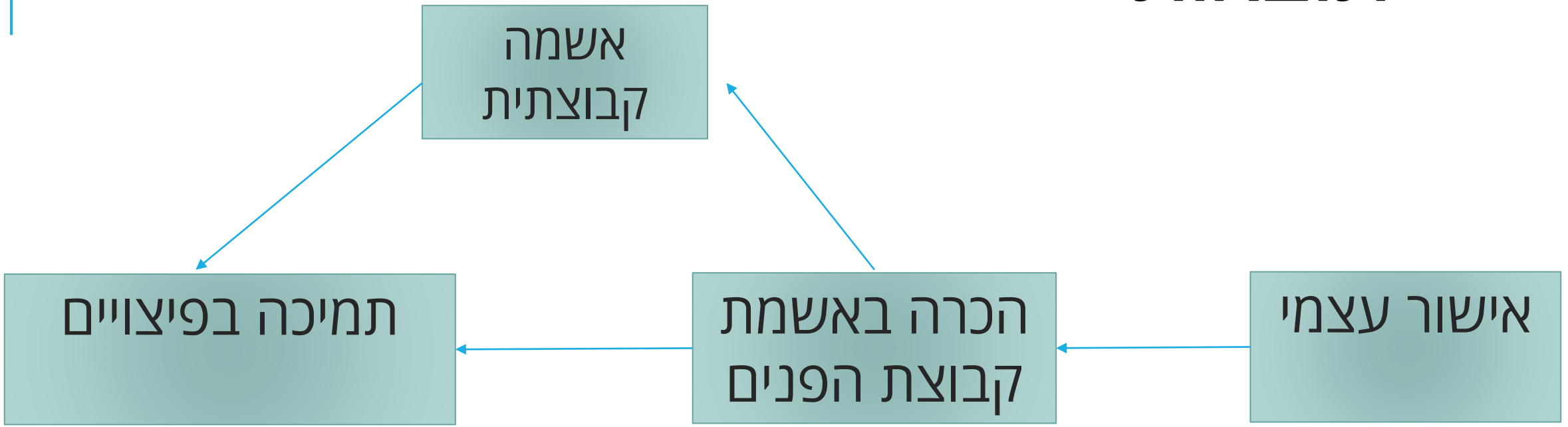
אשמה
קבוצתית
תמיכה בפיצויים
הכרה באשמת
קבוצת הפנים
אישור עצמי

חשיבה פרדוקסאלית

הניסיון לשנות אמונות וגישות על ידי מסרים מוקצנים עקביים עם תפיסותיו של האדם, המיועדים להוביל אותו לחוות את דעותיו או את המצב כאבסורדי ולא מתקבל על הדעת

תוצאות הגל השביעי- אפקטים עיקריים

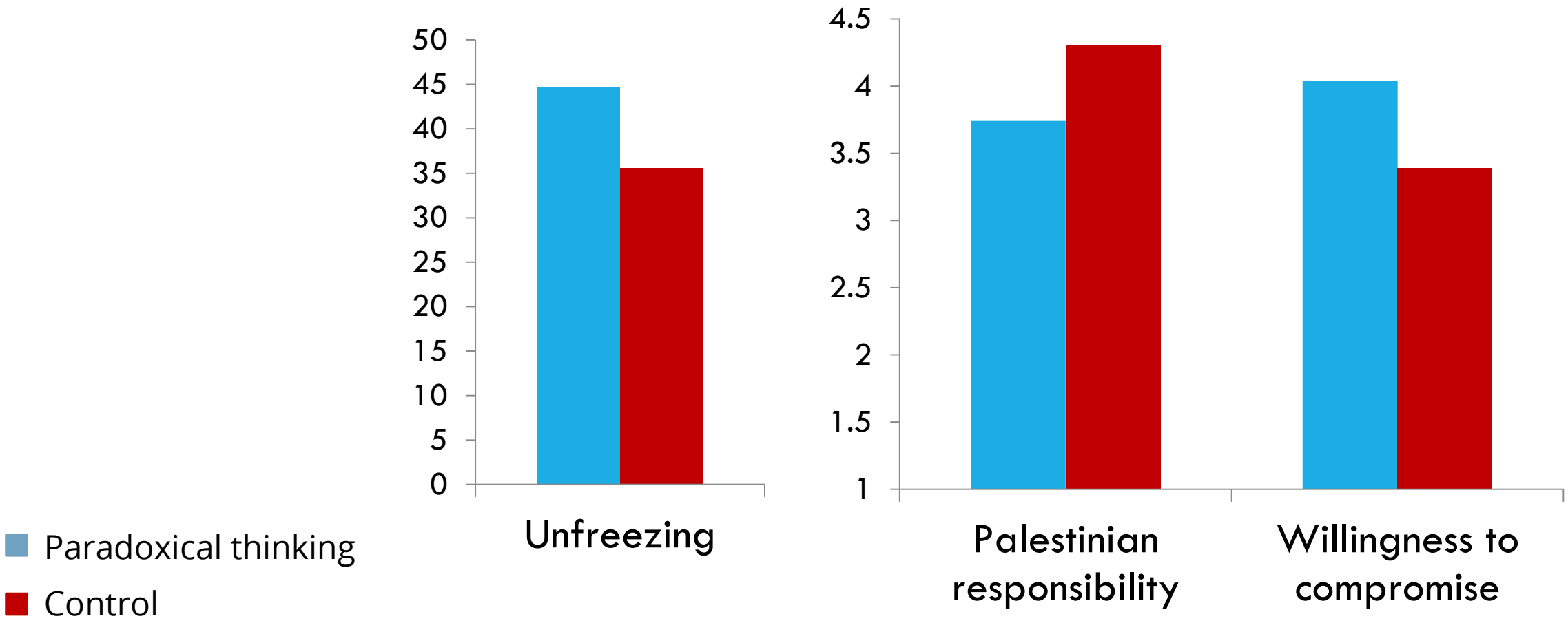

תוצאות הגל השביעי – אחריות הפלסטינאים למצב

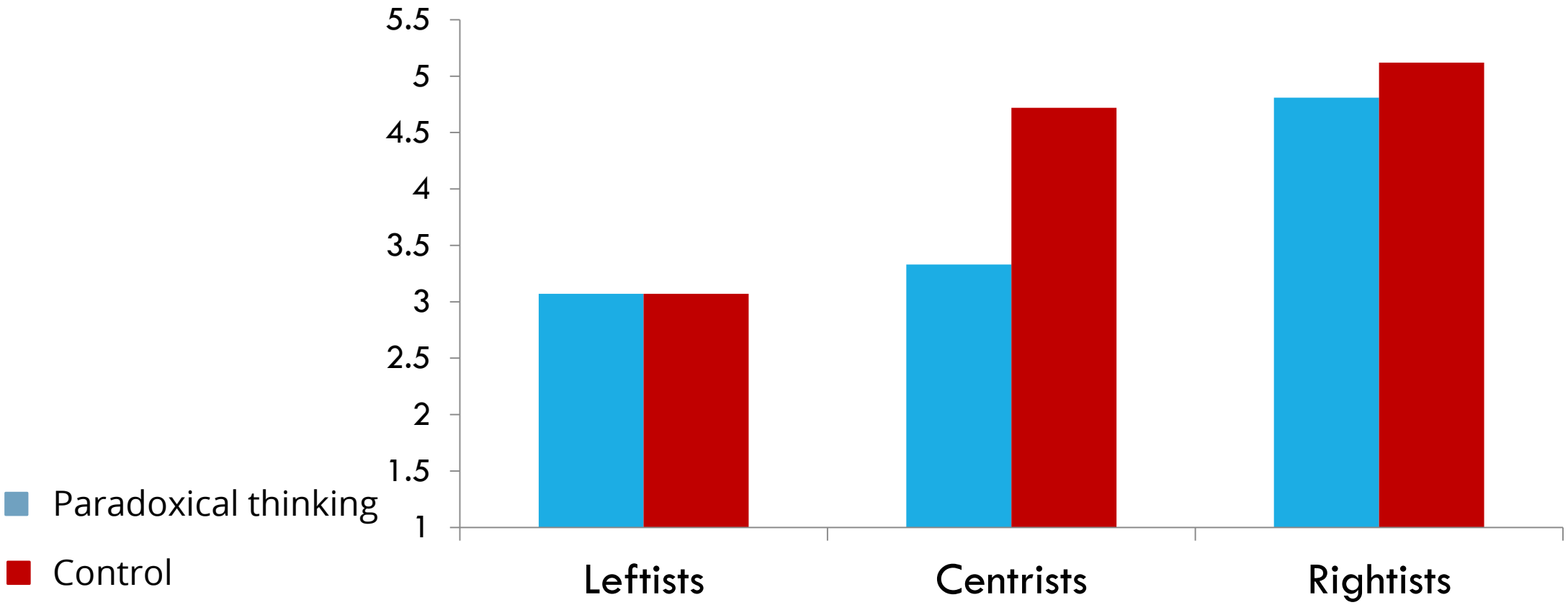

תוצאות הגל השמיני- דיווח על הצבעה בבחירות

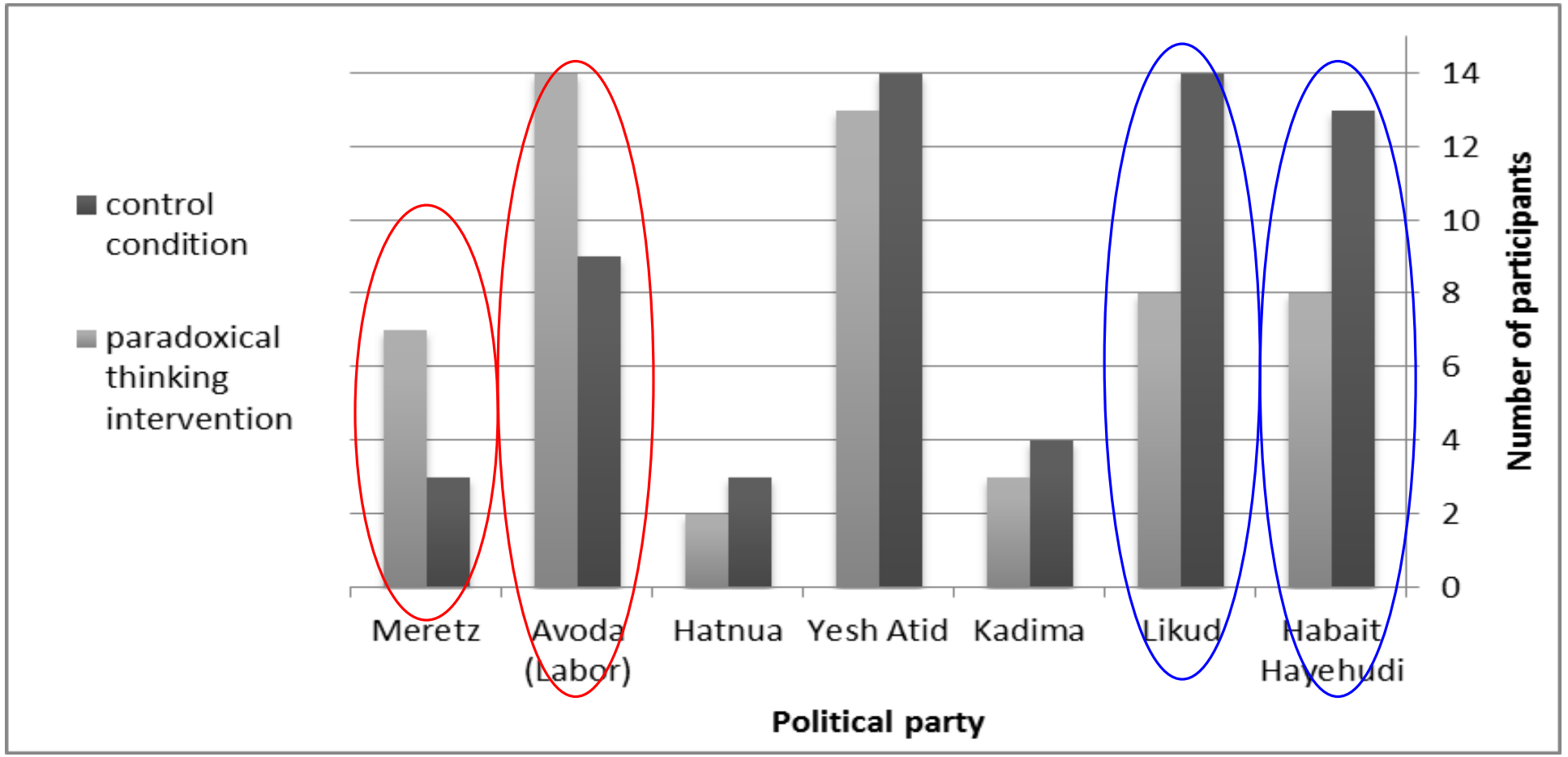

תוצאות הגל התשיעי- מוכנות לביצוע פשרות

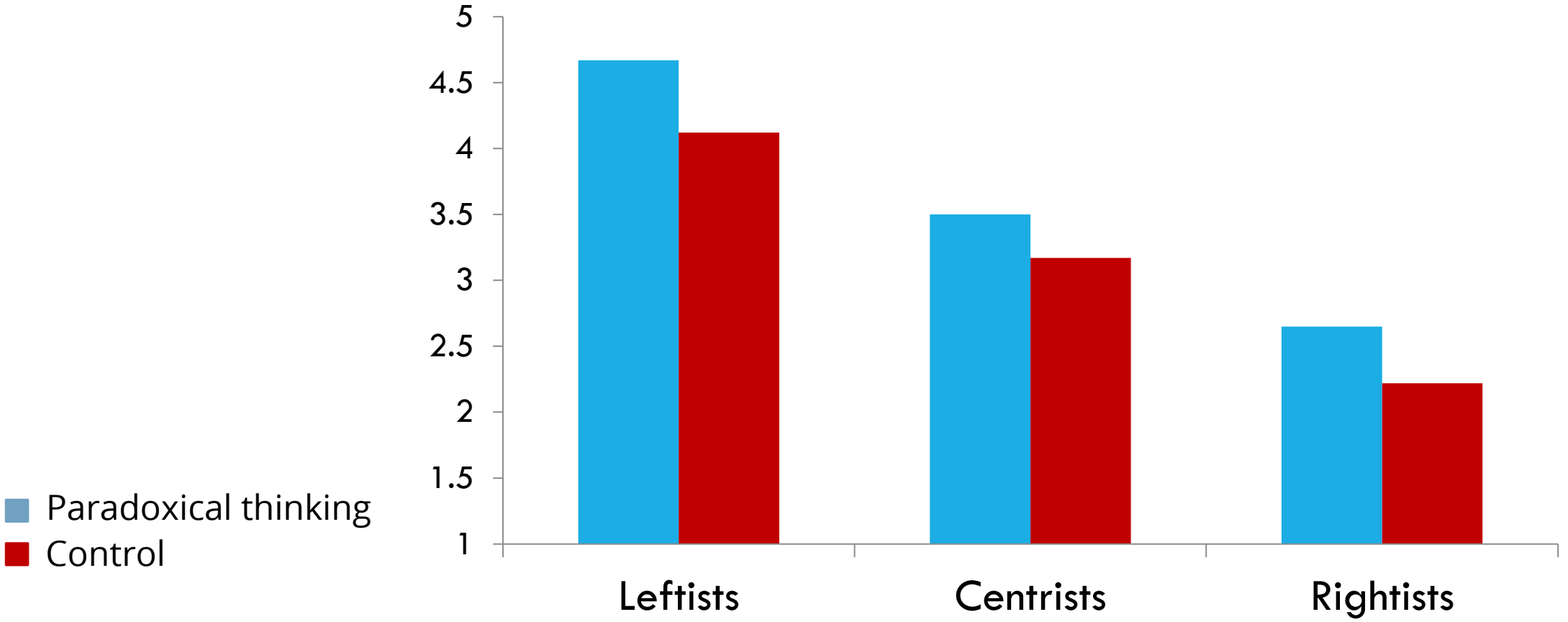

הרשאה מוסרית (MORAL LICENSING)

- אדם התופס את עצמו כמוסרי עשוי להפסיק לעשות מאמצים על מנת להיות יותר מוסרי
  - אנשים שרכשו מוצרים אורגניים או ידידותיים לסביבה נטו להתנהג באופן פחות מוסרי אחרי כן (לרמות ולגנוב יותר)
  - אנשים הפגינו יותר אפליה כנגד אפרו אמריקאיים לאחר שהביעו תמיכה באובמה
- אנשים שביססו אישור מוסרי על ידי פעולות מוסריות של חבר קבוצה או מישהו הדומה להם נטו להפגין יותר דעה קדומה
  - התנהגות לא מפלה של חבר קבוצה גרמה לאנשים להתנהג באופן יותר מפלה

סיכום

שיעור 1

- הטבע האנושי שלנו מוביל חשיבה קטגוריאלית
- סטריאוטיפים מוטבעים בנו עמוק ומופעלים באופן כמעט אוטומטי

שיעור 2

- חסמים פסיכולוגיים שונים מקשים על כך: הצדקת המערכת, הומוגניות של קבוצות חוץ, דה-לגיטימיזציה, הטיות קוגניטיביות פונקציונליות, רתיעה משינויים

שיעור 3

- מודעות להטיות הפסיכולוגיות, היכרות עם קבוצת החוץ, והכרת המנגנונים של קבוצת הפנים

תודה!